

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Lärlingsersättning till företag

1993-94

1992-93

nr 1

HM nr 140

SAMMANFATTNING

Motionen

I motionen föreslås att landskapsstyrelsen skall vidta åtgärder så att lärlingsnämnden får möjlighet att teckna läroavtal där en summa motsvarande grundpenningen för arbetslösa utbetalas som lärlingsersättning åt företaget.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att motionen skall förkastas eftersom lagstiftningsbehörigheten gällande läroavtal enligt utskottets mening överförs till riket i och med den nya självstyrelselagens ikraftträdande trots att förvaltningen fortfarande handhas av landskapsstyrelsen i strid med självstyrelselagens bestämmelser.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Enligt den gamla självstyrelselagen hörde lagstiftningen gällande arbetsavtal, arbetsreglemente och läroavtal till landskapet medan bl.a. arbetarskyddet hörde till riket. Enligt den nya självstyrelselagens 27 § 21 punkten är arbetslagstiftningen i dess helhet hänförd till rikets behörighet. Lagstiftningen rörande läroavtal, som enligt lagen om läroavtal är en form av arbetsavtal, hör alltså till det fåtal lagstiftningsområden för vilka behörigheten i och med den nya självstyrelselagen överfördes från landskapet till riket.

I den nya självstyrelselagens övergångsbestämmelser finns stadganden om vilken lagstiftning som temporärt skall gälla på sådana områden där lagstiftningsbehörigheten överförs. Enligt 71 § skall landskapslag som tillkommit innan självstyrelselagens ikraftträdande inom ett sådant rättsområde som överförs från landskapets till rikets behörighet fortfarande tillämpas i landskapet till dess den upphävs genom förordning. Förvaltningen beträffande ett sådant område övergår dock enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till ny självstyrelselag (RP nr 73/1990), omedelbart när den nya självstyrelselagen träder i kraft.

Utskottet konstaterar att läroavtalen regleras genom landskapslagen om läroavtal (12/69) och i därtill hörande förordning. Landskapslagen har ännu inte upphävs genom riksförordning varför den fortfarande gäller i landskapet. Trots att förvaltningen gällande

läroavtal övergick till riket den 1 januari 1993 kan utskottet konstatera att förvaltningen i landskapet fortsättningsvis och utan stöd av överenskolmmelseförordning handhafts av lärlingsnämnden som underlyder landskapsstyrelsen. Vidare konstaterar utskottet att medel för läroavtal upptogs i landskapets budget för år 1993.

Läroavtalen utgör enligt utskottets mening ett värdefullt komplement till befintliga utbildningsalternativ. Genom läroavtal öppnas möjligheten till praktik och utbildning på sådana områden där traditionell utbildning saknas. Som exempel på sådana yrkesområden kan nämnas guldsmede och bokbinderi. För närvarande genomgår 28 ålänningar läroavtal-utbildning och i budgeten har anslagits ca 1 miljon mark för ändamålet.

Utskottet konstaterar att landskapet genom överföringen av lagstiftningsbehörigheten till riket förlorat ett arbetsmarknadspolitiskt instrument vars betydelse kan vara stor under tider med hög arbetslöshet. Enligt utskottets åsikt föreligger det dock, bl.a. med tanke på att ersättningen till arbetsgivare som ingått läroavtal enligt gällande landskapslag utgår i enlighet med bestämmelserna i riket, inte något större behov av möjlighet till egna regler på området. Därtill konstaterar utskottet att landskapsstyrelsens sakkunnigorgan på området, lärlingsnämnden, hos landskapsstyrelsen anhållit om att den lag om läroavtal-utbildning som den 1 januari 1993 trädde i kraft i riket skall göras tillämplig på Åland genom blankettlag. En blankettlag är mot bakgrund av ovan anförda inte nödvändig.- Lärlingsnämndens förslag visar dock att något behov av egna materiella regler på området inte föreligger.

Slutligen önskar utskottet framhålla att landskapsstyrelsen, oavsett att lagstiftningsbehörigheten gällande läroavtal ankommer på riket, har möjligheter att, om medel därför anslås i landskapets budget på annat sätt stöda utbildning på områden där svårigheter finns att erhålla traditionell utbildning.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 31 mars 1993 inbegärt kulturutskottets yttrande över motionen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Roger Nordlund, överinspektören Gösta Helander, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson och utbildningsinspektören Monica Nordqvist.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Erland, viceordföranden Björling samt ledamöterna Liljehage och Lund.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte förkasta hemställningsmotion nr 140/1992-93 och meddela landskapsstyrelsen till kännedom vad utskottet anfört i betänkandets motivering.

Mariehamn den 15 november 1993

Ordförande

Olof Erland

Sekreterare

Susanne Eriksson